

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Kielcach

LKI.410.011.01.2021

Pan
Andrzej Bętkowski
Marszałek Województwa Świętokrzyskiego
Urząd Marszałkowski Województwa
Świętokrzyskiego
al. IX Wieków Kielc 3
25-516 Kielce

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

P/21/004 – Przygotowanie systemu wdrażania Funduszy Polityki Spójności Unii Europejskiej 2021-2027

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Urząd Marszałkowski Województwa Świętokrzyskiego, al. IX Wieków Kielc 3, 25-516 Kielce (dalej: Urząd lub UMWS).
Kierownik jednostki kontrolowanej	Marszałkiem Województwa Świętokrzyskiego od 22 listopada 2018 r. jest Andrzej Bętkowski (dalej: Marszałek).
Zakres przedmiotowy kontroli	1. Realizacja działań w zakresie przygotowania regionalnego programu operacyjnego na lata 2021-2027. 2. Przygotowanie prawne i organizacyjne systemu wdrażania Funduszy Spójności na lata 2021-2027.
Okres objęty kontrolą	Od 1 stycznia 2019 r. do dnia zakończenia czynności kontrolnych w jednostce, tj. 23 sierpnia 2021 r. (z możliwością wykorzystania dowodów sporządzonych przed lub po tym okresie).
Podstawa prawna podjęcia kontroli	Art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ¹ .
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Kielcach.
Kontroler	1. Marcin Sudół, specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LKI/71/2021 z 22 czerwca 2021 r. 2. Tomasz Majewski, starszy inspektor kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LKI/74/2021 z 22 czerwca 2021 r.

(akta kontroli str. 1-3)

¹ Dz. U. z 2020 r. poz. 1200, ze zm., dalej: ustawa o NIK.

II. Ocena ogólna² kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA

Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie ocenia podejmowanie przez Urząd działań związanych z przygotowaniem projektu programu regionalnego na lata 2021-2027 *Fundusze dla Świętokrzyskiego* (dalej: RPO). Jednocześnie, z uwagi m.in. na stan zaawansowania programowania nowej perspektywy finansowej na szczeblu ponadregionalnym mający znaczenie dla programowania regionalnego, NIK odstępuje się od formułowania oceny w zakresie przygotowania prawnego i organizacyjnego systemu wdrażania Funduszy Polityki Spójności na lata 2021-2027.

Urząd prowadził działania w zakresie zawarcia kontraktu programowego oraz służące przygotowaniu RPO. Identyfikowano i analizowano ryzyka związane z przygotowaniem RPO i określono plan ich minimalizacji oraz wyznaczono komórki organizacyjne odpowiedzialne za jego przygotowanie. UMWŚ zlecał sporządzanie opracowań, które wykorzystano lub planuje się wykorzystać przy opracowaniu RPO. Z powodów niezależnych od Urzędu poddany analizie RPO nie zawierał wszystkich elementów i informacji wymaganych aktami prawa krajowego i unijnego. Urząd nie przystąpił do przygotowania szczegółowego opisu priorytetów RPO, ustanowienia systemu realizacji RPO oraz procedur w systemie zarządzania i kontroli w perspektywie 2021-2027. Przystąpienie do tych działań zakłada się po zakończeniu m.in. procesu zatwierdzenia RPO przez Komisję Europejską (dalej: KE). Urząd zaplanował instytucje w systemie zarządzania i kontroli jednak ich powołanie przewidziano również m.in. po zatwierdzeniu RPO przez KE.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego oraz oceny częściowej³ kontrolowanej działalności

OBSZAR

1. Realizacja działań w zakresie przygotowania regionalnego programu operacyjnego na lata 2021-2027

Opis stanu faktycznego

W dniu 17 maja 2021 r. do Urzędu wpłynął projekt *Kontraktu Programowego dla Województwa Świętokrzyskiego* (dalej: Kontrakt) z prośbą sekretarza stanu w Ministerstwie Funduszy i Polityki Regionalnej⁴ (dalej: Ministerstwo) o jego przeanalizowanie i przesłanie stanowiska Zarządu Województwa Świętokrzyskiego (dalej: Zarząd lub IZ) w ciągu dwóch tygodni od dnia otrzymania ww. pisma. Trzy tygodnie po terminie (tj. 21 czerwca 2021 r.) wyznaczonym przez sekretarza stanu, Marszałek przekazał wstępne stanowisko (do dalszych negocjacji) do przedłożonego mu Kontraktu. Marszałek wyjaśnił, że *późniejszy termin udzielenia odpowiedzi wynikał z konieczności wnikliwej analizy możliwości wdrożenia poszczególnych planowanych w latach 2021-2027 przedsięwzięć i tym samym ujęcia ich w załączniku do Kontraktu Programowego. Niemożność dotrzymania pierwotnego terminu wynikała z braku ostatecznych zapisów pakietu rozporządzeń unijnych dla Polityki Spójności na lata 2021-2027, a także Umowy Partnerstwa. Problematiczny był również brak informacji na temat ostatecznego podziału środków rezerwy celowej na poszczególne programy regionalne. Dyrekcja*

² Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę ogólną jako ocenę pozytywną, ocenę negatywną albo ocenę w formie opisowej.

³ Oceny częściowe to oceny działalności w poszczególnych obszarach badań kontrolnych. Ocena częściowa może być sformułowana jako ocena pozytywna, ocena negatywna albo ocena w formie opisowej.

⁴ Z up. Ministra Finansów, Funduszy i Polityki Regionalnej.

*Departamentu Inwestycji i Rozwoju⁵ na roboczo konsultowała z przedstawicielami Ministerstwa kwestie problematyczne związane z Kontraktem Programowym. Drogą telefoniczną kilkakrotnie odbyła rozmowy, w ramach których uzgodniła możliwość późniejszego przekazania stanowiska Zarządu Województwa Świętokrzyskiego dotyczącego projektu Kontraktu Programowego dla Województwa Świętokrzyskiego. W ww. stanowisku Marszałek zwrócił uwagę m.in. na obawy dotyczące braku możliwości przeznaczenia w ramach RPO na działania podejmowane w ramach Celu Polityki 2⁶ minimum 37% środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego (dalej: EFRR) oraz na wydatki na działania z zakresu włączenia społecznego minimum 29,5% środków Europejskiego Funduszu Społecznego Plus (dalej: EFS+). Ponadto zawnioskował o zwiększenie środków w ramach nowego programu regionalnego na finansowanie działań w zakresie *Pomocy technicznej*, co najmniej do poziomu równego środkom, którymi dysponowano w Regionalnym Programie Operacyjnym Województwa Świętokrzyskiego na lata 2014-2020 (dalej: RPOWS 2014-2020), czyli 50 mln EUR.*

(akta kontroli str. 49-195, 261-265, 590, 593-595, 755, 763)

W dniu 21 lipca 2021 r. Zarząd przyjął uchwałę w sprawie przyjęcia projektu Kontraktu Programowego dla Województwa Świętokrzyskiego, określającego kierunki i warunki dofinansowania programu regionalnego na lata 2021-2027 Fundusze Europejskie dla Świętokrzyskiego wraz z listą projektów priorytetowych – do dalszych prac (30 lipca 2021 r. – została przekazana drogą elektroniczną do wiadomości Ministerstwa).

(akta kontroli str. 753, 761, 808-885)

*W dniu 9 sierpnia 2021 r. do Urzędu wpłynął zmieniony Kontrakt wraz informacją o kluczowych kwestiach, które znalazły odzwierciedlenie w przedłożonym dokumencie (m.in. podano ostateczną alokację RPO⁷; limity wynikające z koncentracji tematycznej i celów klimatycznych – m.in. na działania: w ramach Celu Polityki 1 nie mniej niż ok. 13% środków EFRR, Celu Polityki 2 nie mniej niż ok. 37% środków EFRR, na rzecz osiągnięcia celów klimatycznych nie mniej niż ok. 37,5% środków EFRR, z zakresu włączenia społecznego nie mniej niż ok. 29,5% środków EFS+; limit środków na *Pomoc techniczną* w wysokości 54 323,7 tys. euro). Kontrakt ten zakłada finansowanie działań w ramach *Pomocy technicznej* na poziomie przekraczającym postulowaną przez Marszałka kwotę. W związku z koniecznością zagwarantowania nakładów wynikających z koncentracji tematycznej i celów klimatycznych nie uwzględniał on m.in. wniosków Marszałka dotyczących zmniejszenia poziomu koncentracji alokacji RPO na Cel Polityki 2 oraz działania z zakresu włączenia społecznego. W piśmie przewodnim sekretarz stanu w Ministerstwie⁸ zwrócił się z prośbą o przeanalizowanie przedłożonego Kontraktu i przesłanie stanowiska Zarządu w ciągu 14 dni od otrzymania tego pisma (w ciągu siedmiu dni od otrzymania pisma Urząd miał dostarczyć propozycje dotyczące podziału środków Funduszu Pracy). Pismem z 16 sierpnia 2021 r. Marszałek przedłożył informację dotyczącą podziału środków Funduszu Pracy. Jednocześnie zwrócił się o wydłużenie do dnia 10 września 2021 r. terminu przekazania stanowiska Zarządu. Wskazał, że powyższe wynika z potrzeby wnikliwej analizy przedłożonego projektu, uzgodnień w zakresie projektów strategicznych i projektów planowanych do realizacji w formule hybrydowej, jak również z konieczności*

⁵ Dalej: DIR.

⁶ Bardziej przyjazna dla środowiska, niskoemisyjna i przechodząca ku gospodarce zeroemisyjnej oraz odporna Europa dzięki promowaniu czystej i sprawiedliwej transformacji energetycznej, zielonych i niebieskich inwestycji, gospodarki o obiegu zamkniętym, łagodzenia zmiany klimatu i przystosowania się do niej, zapobiegania ryzyku i zarządzania ryzykiem, oraz zrównoważonej mobilności miejskiej.

⁷ Alokacja podstawowa oraz rezerwa programowa dla RPO wyniosła 1 403 141,2 tys. euro.

⁸ Z up. Ministra Finansów, Funduszy i Polityki Regionalnej.

przedstawienia Zarządowi, który w drodze uchwały przyjmie stanowisko w trakcie swojego posiedzenia. Ponadto w przesłanym do Ministerstwa piśmie Marszałek zwrócił się o wyjaśnienia niektórych zapisów Kontraktu.

(akta kontroli str. 753, 761, 886-987, 1071-1076)

W dniu 11 sierpnia 2021 r. Zarząd przyjął uchwałę zmieniającą uchwałę z 21 lipca 2021 r., którą zaktualizowano załącznik do projektu Kontraktu pn. *Lista przedsięwzięć priorytetowych finansowanych w ramach Programu Regionalnego* (m.in. wprowadzono nowe przedsięwzięcia, zmieniono bądź doprecyzowano⁹ nazwy niektórych przedsięwzięć).

(akta kontroli str. 753, 761, 988-1068)

Przedstawiciele Urzędu uczestniczyli w spotkaniach¹⁰ (m.in. w dniach 12 marca 2021 r.¹¹, 17 maja 2021 r.¹², 5¹³ i 9¹⁴ lipca 2021 r.) z przedstawicielami Ministerstwa poświęconych kontraktom programowym. W trakcie spotkań poruszana była kwestia m.in. planów Zarządu dotyczących przeznaczenia środków nowego programu regionalnego wskazanych w Umowie Partnerstwa¹⁵ oraz wnioskowanej przez region kwoty środków rezerwy programowej – dotyczy spotkania z 12 marca 2021 r.; wysokości środków, jakie województwo może uzyskać z rezerwy programowej. W trakcie spotkania Marszałek przedstawił m.in. najważniejsze projekty inwestycyjne oraz obawy związane z koniecznością przeznaczenia dużej części środków na realizację Celu Polityki 2 oraz działania związane z ochroną klimatu – dotyczy spotkania z 17 maja 2021 r.; organizacji prac nad Kontraktem oraz nowych spraw związanych z zapisami Umowy Partnerstwa – dotyczy spotkania z 5 lipca 2021 r.; podziału środków dla *Pomocy technicznej* na poziomie regionów – dotyczy spotkania z 9 lipca 2021 r.

(akta kontroli str. 4-44, 590, 593-595, 751, 753, 763-764)

Na potrzeby negocjacji Kontraktu, IZ wykorzystala m.in. *Diagnozę sytuacji społeczno-gospodarczej województwa świętokrzyskiego* stanowiącą załącznik do *Strategii Rozwoju Województwa Świętokrzyskiego 2030+* oraz ewaluację ogólnopolską instrumentów finansowych. Ponadto jako dokument pomocniczy wykorzystano m.in. robocze wersje dokumentów dotyczących: stosowania instrumentów finansowych w województwie świętokrzyskim, realizacji projektów dotyczących gospodarowania odpadami (w tym odpadami niebezpiecznymi), efektywności energetycznej i ochrony klimatu, retencji wód oraz przeciwdziałania skutkom suszy, dróg, wsparcia w podmiotach leczniczych. Marszałek wyjaśnił: *te materiały posłużyły do prac nad negocjacjami Kontraktu, natomiast nie przybrały one formy pisemnego dokumentu w postaci kompleksowej analizy potrzeb (...)*. Na potrzeby spotkania negocjacyjnego Urząd przedłożył do Ministerstwa również m.in. propozycję podziału alokacji podstawowej¹⁶. Założenia Kontraktu oraz RPO były również przedmiotem dyskusji z partnerami zewnętrznymi¹⁷. Efektem tych

⁹ Dotyczy przedsięwzięć drogowych.

¹⁰ W tym w formule on-line (stan na 12 sierpnia 2021 r.).

¹¹ W spotkaniu wzięli udział członkowie Zarządu (Marszałek i Wicemarszałek) oraz dyrektorzy DIR i Departamentu Wdrażania Europejskiego Funduszu Społecznego (dalej: DWEFS).

¹² Stronę samorządową reprezentował Marszałek, przy wsparciu Wicemarszałek oraz dyrektorów DIR i DWEFS.

¹³ Ze strony Urzędu w spotkaniu uczestniczyli pracownicy DIR, DWEFS i Departamentu Ochrony Zdrowia Urzędu.

¹⁴ W spotkaniu wzięli udział dyrektorzy DIR i DWEFS.

¹⁵ Projekt ze stycznia 2021 r.

¹⁶ Urząd podał alokację EFRR w kwocie 829 000 tys. euro i EFS+ (bez *Pomocy technicznej*) w kwocie 277 000 tys. euro. Zaproponowana przez Ministerstwo, w pierwszym projekcie Kontraktu, ww. alokacja wyniosła odpowiednio 828 968,1 tys. euro i 276 765 tys. euro.

¹⁷ Np. w trakcie posiedzenia Wojewódzkiej Rady Dialogu Społecznego, Konwentu Powiatu Województwa Świętokrzyskiego.

spotkań były stanowiska tych podmiotów o wsparciu działań województwa w staraniu o środki z rezerwy.

(akta kontroli str. 1268, 1272-1273, 1276-1338)

Zarząd przyjął 5 maja 2021 r. *uchwałę w sprawie przyjęcia wstępnych założeń nowego programu regionalnego na lata 2021-2027 – do dalszych prac*¹⁸. Wskazano w niej 11 priorytetów¹⁹, określając jednocześnie przypadającą na nich m.in. planowaną alokację²⁰ oraz przewidziane w ich ramach działania²¹. Ww. założenia były konsultowane, w okresie od stycznia do maja 2021 r., podczas wideokonferencji, spotkań z m.in. przedstawicielami jednostek samorządu terytorialnego województwa świętokrzyskiego, KE oraz posiedzeń Komitetu Monitorującego RPOWŚ 2014-2020 i Świętokrzyskiej Rady Innowacji.

(akta kontroli str. 210-228, 1656-1657)

W Urzędzie opracowano *Harmonogram prac nad nowym programem regionalnym województwa świętokrzyskiego na lata 2021-2027* (dalej: harmonogram) ze stycznia 2021 r., uzgodniony i zatwierdzony przez Zastępcę Dyrektora DIR oraz Dyrektora DWEFS. Marszałek wyjaśnił: *Przepisy prawne, jak również wytyczne nie nakładają na IZ obowiązku opracowywania i przyjmowania oficjalnego dokumentu jakim jest harmonogram prac nad nowym programem regionalnym. (...)*. Dodał, że harmonogram *ma charakter roboczy i, mając na uwadze powyższe, nie został zatwierdzony w drodze uchwały przez Zarząd Województwa Świętokrzyskiego*. W harmonogramie wyszczególnione zostały tylko działania do realizacji w poszczególnych kwartałach 2021 r., m.in.

- w I kw. – diagnoza stanu województwa pod kątem obszarów możliwych do wsparcia z poziomu regionalnego; powołanie zespołów roboczych wspierających programowanie nowego programu regionalnego województwa świętokrzyskiego na lata 2021-2027; wybór wykonawcy badania ewaluacyjnego *Analiza ex-ante instrumentów finansowych dla województwa świętokrzyskiego na potrzeby perspektywy finansowej 2021-2027*; wdrożenie systemu informatycznego w zakresie – BK2021²²; spotkania konsultacyjne z przedstawicielami różnych środowisk oraz szerokim gronem interesariuszy z sektora publicznego, partnerów społeczno-gospodarczych oraz przedstawicieli świata nauki; konsultacje projektu Umowy Partnerstwa dla realizacji polityki spójności na lata 2021-2027; negocjacje kontraktu programowego;
- w II kw. – diagnoza stanu województwa pod kątem obszarów możliwych do wsparcia z poziomu regionalnego w ramach EFRR oraz EFS+; przyjęcie wstępnych założeń nowego programu regionalnego na lata 2021-2027 – do dalszych prac; wdrożenie systemu informatycznego w zakresie – eSZOP²³; przyjęcie informacji nt. stanu prac nad nowym programem regionalnym województwa świętokrzyskiego na lata 2021-2027, celem przedstawienia Sejmikowi Województwa Świętokrzyskiego; powołanie grup roboczych wspierających prace nad przygotowaniem nowego programu regionalnego województwa świętokrzyskiego na lata 2021-2027 w zakresie EFRR oraz EFS+;

¹⁸ Uchwała nr 3681/21 Zarządu Województwa Świętokrzyskiego z dnia 5 maja 2021 r. w sprawie przyjęcia wstępnych założeń nowego programu regionalnego na lata 2021-2027 – do dalszych prac.

¹⁹ W tym priorytet *Pomoc techniczna*.

²⁰ Np. alokacja podstawowa na priorytet 1. *Konkurencyjna gospodarka* – 197 000 tys. euro; 2. *Region przyjazny dla środowiska* – 234 300 tys. euro; 4. *Dostępne Świętokrzyskie* – 111 000 tys. euro; 6. *Wspólnota i przestrzeń* – 130 000 tys. euro; 10. *Aktywni na rynku pracy* – 96 950 tys. euro.

²¹ Np. działania 1.4. *Kapitał dla przedsiębiorczości*, 2.1. *Efektywność energetyczna*, 2.3. *Gospodarowanie zasobami wody i przeciwdziałanie klęskom żywiołowym*, 4.1. *Infrastruktura drogowa*, 6.3. *Wzmacnianie lokalnych potencjałów na obszarach innych niż obszary miejskie*.

²² Aplikacja obsługująca procesy rozliczania projektów – część Centralnego Systemu Teleinformatycznego 2021 (dalej: CST2021).

²³ Aplikacja obsługująca procesy programowania – część CST2021.

spotkania konsultacyjne on-line z przedstawicielami różnych środowisk oraz szerokim gronem interesariuszy z sektora publicznego, partnerów społeczno-gospodarczych oraz przedstawicieli świata nauki; przyjęcie raportu częściowego badania ewaluacyjnego *Analiza ex-ante instrumentów finansowych dla województwa świętokrzyskiego na potrzeby perspektywy finansowej 2021-2027*; negocjacje kontraktu programowego;

- w III kw. – spotkania konsultacyjne on-line z przedstawicielami różnych środowisk oraz szerokim gronem interesariuszy z sektora publicznego, partnerów społeczno-gospodarczych oraz przedstawicieli świata nauki; zawarcie kontraktu programowego; wdrożenie systemu informatycznego w zakresie – eSZOP, WOD2021²⁴; negocjacje robocze z KE oraz Ministerstwem; konsultacje społeczne.

Urząd zrealizował działania przewidziane w harmonogramie do wykonania w I i II kw. 2021 r.²⁵ Na dzień zakończenia kontroli do realizacji pozostały działania przewidziane w III kw. 2021 r. (związane m.in. z konsultacjami publicznymi²⁶) oraz w IV kw. 2021 r. (związane m.in. z przekazaniem RPO: pod obrady Zarządu, na posiedzenie Komisji Wspólnej Rządu i Samorządu Terytorialnego – dalej: KWRiST, do Rady Ministrów oraz do KE²⁷). Marszałek wyjaśnił, że do przedłożenia, w terminie trzech miesięcy od dnia przedłożenia umowy partnerstwa, RPO do KE zobowiązuje IZ art. 21 pkt 2 Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/1060 z dnia 24 czerwca 2021 r. ustanawiającego wspólne przepisy dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego Plus, Funduszu Spójności, Funduszu na rzecz Sprawiedliwej Transformacji i Europejskiego Funduszu Morskiego, Rybackiego i Akwakultury, a także przepisy finansowe na potrzeby tych funduszy oraz na potrzeby Funduszu Azylu, Migracji i Integracji, Funduszu Bezpieczeństwa Wewnętrznego i Instrumentu Wsparcia Finansowego na rzecz Zarządzania Granicami i Polityki Wizowej²⁸ (dalej: rozporządzenie ogólne). Dodał, że ostateczny kształt Umowy Partnerstwa determinuje finalne zapisy w RPO oraz Kontrakcie, a przed przekazaniem RPO do KE projekt tego dokumentu zostanie przedłożony pod obrady Zarządu, na posiedzenie KWRiST oraz do Rady Ministrów. Ponadto wyjaśnił: *IZ dokłada wszelkich starań, aby terminowo zrealizować wymagania wynikające z obowiązujących przepisów. Wyjaśniam, iż z końcem września br. rozpoczną się konsultacje społeczne Programu regionalnego i potrwać co najmniej 30 dni. Złożenie ostatecznego projektu Programu regionalnego do Komisji Europejskiej, będzie w dużej mierze uzależnione od wyników ww. konsultacji, terminu przedłożenia Umowy Partnerstwa do Komisji Europejskiej oraz ewentualnych ustaleń z Ministerstwem Funduszy i Polityki Regionalnej. Jeżeli realizacja ww. działań będzie wykraczać poza ramy czasowe IV kwartału br., stosowne zapisy zostaną wprowadzone do przedmiotowego Harmonogramu prac nad nowym programem regionalnym województwa świętokrzyskiego na lata 2021-2027. Natomiast na chwilę obecną kwestia terminu zatwierdzenia programu nie jest możliwa do podania. Zakładamy, że Komisja Europejska w ciągu trzech miesięcy od otrzymania programu przedstawi swoje uwagi. Oczywiście procesowi opiniowania przez Komisję będą towarzyszyć spotkania i negocjacje zapisów poszczególnych obszarów programu. Ostateczny termin zatwierdzenia nowego*

²⁴ Aplikacja obsługująca procesy wyboru projektów do dofinansowania – część CST2021.

²⁵ Za wyjątkiem wdrożenia aplikacji w ramach systemu informatycznego, których realizacja uzależniona jest od Ministerstwa.

²⁶ Rozpoczęcie konsultacji publicznych planowane jest z końcem września 2021 r.

²⁷ Nie później niż 3 miesiące po przekazaniu Umowy Partnerstwa do KE.

²⁸ Dz. U. UE. L 231 z 30.06.2021 r., str. 159, ze zm.

programu, uzależniony będzie od ilości i rodzaju ewentualnych uwag Komisji. Przewidujemy, że akceptacja może nastąpić do końca II kwartału 2022 r.

(akta kontroli str. 590, 595, 607-608, 754, 764-765, 1267, 1270, 1616-1623)

Mimo że w latach 2019-2020 również podejmowane były przez Urząd działania związane z przygotowaniem RPO²⁹, nie został opracowany i przyjęty harmonogram/plan obejmujący te lata. Marszałek wyjaśnił: *Obowiązujące przepisy nie obligują Instytucji Zarządzających do opracowywania i przyjmowania harmonogramów działań, dotyczących przygotowywania programów regionalnych dla perspektywy 2021-2027. W latach 2019-2020 prace prowadzone były na bieżąco, a ich intensywność była uzależniona od aktualnych priorytetów określonych w stałej współpracy z Ministerstwem Funduszy i Polityki Regionalnej. Ponadto częste negocjacje z przedstawicielami Komisji Europejskiej, stan prac nad pakietem rozporządzeń dla Polityki Spójności na lata 2021-2027, jak również nad dokumentami szczebla krajowego powodowałyby konieczność ciągłej aktualizacji takiego harmonogramu działań. Ponadto Komisja Europejska nie zwróciła się nigdy do Instytucji Zarządzającej, ani w drodze kontaktów roboczych, ani też w drodze oficjalnego pisma, z prośbą o sporządzenie oraz przekazanie harmonogramu działań (kontakty Dyrekcji Departamentu IR z opiekunem województwa świętokrzyskiego w KE odbywają się na bieżąco).*

(akta kontroli str. 271-275, 586-590, 595, 607-608, 754, 765)

W latach 2019-2020 Urząd nie zidentyfikował ryzyk związanych z opracowywaniem RPO. W zatwierdzonym w ramach kontroli zarządczej przez Marszałka Zbiorczym arkuszu ryzyk wraz z planem minimalizacji ryzyka najważniejszych celów operacyjnych departamentów oraz jednostek organizacyjnych Urzędu Marszałkowskiego Województwa Świętokrzyskiego na rok 2021 zidentyfikowano ryzyka:

- przedłużającego się procesu prac nad dokumentami szczebla unijnego i krajowego dotyczącymi polityki spójności po 2020 r., warunkującymi zaprogramowanie wsparcia na poziomie regionalnym (ryzyko o akceptowalnym poziomie, niewymagającym planu jego minimalizacji); zbyt dużego okresowego obciążenia pracowników (ryzyko o nieakceptowalnym poziomie; plan minimalizacji ryzyka przewidywał bieżącą analizę obciążenia pracowników, planowane zwiększenie zatrudnienia/czasowe dodatkowe zaangażowanie pracowników) oraz ryzyko związane z wyborem wykonawców w postępowaniach związanych z zamówieniami publicznymi – w ramach celu operacyjnego *Wzmocnienie przygotowania regionu do sprawnej absorpcji środków pochodzących z Unii Europejskiej w latach 2021-2027*³⁰. Dyrektor DIR wyjaśnił, że *tempo i zakres prac nad dokumentami szczebla unijnego i krajowego pozostaje poza kompetencjami władz regionalnych, niemniej jednak Instytucja Zarządzająca programem czynnie uczestniczy w pracach wszelkich grup roboczych, opracowywaniu stanowisk czy konsultacjach dokumentów, w szczególności linii demarkacyjnej oraz projektu Umowy Partnerstwa dla perspektywy 2021-2027. (...).* Dodał, że w związku z realizowanymi postępowaniami przetargowymi, pracownicy Departamentu odpowiedzialni za przygotowanie m.in. Strategii Rozwoju Województwa Świętokrzyskiego

²⁹ Np. w ramach prac nad nową perspektywą na lata 2021-2027, zarządzeniem nr 140/2020 w dniu 29 lipca 2020 r. Marszałek powołał Zespół interdyscyplinarny ds. koordynacji przygotowania planu infrastrukturalno-transportowego na potrzeby wdrażania Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Świętokrzyskiego na lata 2021-2027; zarządzeniem nr 36/2020 Dyrektora Departamentu Wdrażania Europejskiego Funduszu Społecznego z dnia 1 września 2020 r. powołano składy grup roboczych w czterech obszarach tematycznych: włączenie społeczne, ochrona zdrowia, edukacja i rynek pracy, które od września 2020 r. sporządzały diagnozy wykorzystywane do opracowania założeń RPO 2021-2027.

³⁰ Cel operacyjny wyznaczony przez Dyrektora DIR.

2030+ dokładali wszelkich starań, aby warunki udziału i kryteria oceny ofert gwarantowały wybór Wykonawcy zapewniający rzetelność realizacji zamówienia. Należy tu wskazać przede wszystkim konsultacje wewnętrzne dokumentacji przetargowej w ramach UMWS, w tym z komórką zajmującą się zamówieniami publicznymi, analizę sytuacji na rynku zamówień publicznych, uwzględnianie aktualnej sytuacji epidemiologicznej w wymogach związanych z realizacją zamówienia;

- zwiększenia obowiązków pracowników DWEFS w związku z absencją chorobową (ryzyko o nieakceptowalnym poziomie; plan jego minimalizacji przewidywał stosowanie systemu zastępstw lub oddelegowanie pracownika); ograniczonej możliwości przeprowadzenia konsultacji w grupach eksperckich w związku z wystąpieniem nieprzewidzianej sytuacji nadzwyczajnej³¹ (ryzyko o nieakceptowalnym poziomie; wśród działań minimalizujących ryzyko wykazano wydłużenie terminów konsultacji dokumentów, powoływanie dodatkowych osób do grup zadaniowych, przeprowadzanie konsultacji w trybie on-line, drogą e-mailową, telefoniczną); zmiany przepisów prawa UE oraz krajowego, opóźnienia zatwierdzenia Umowy Partnerstwa oraz innych dokumentów krajowych i regionalnych (np. strategie) niezbędnych do przygotowania projektu regionalnego programu na lata 2021-2027 (ryzyko o nieakceptowalnym poziomie; plan minimalizacji ryzyka przewidywał bieżące śledzenie przez pracowników DWEFS zmieniających się przepisów prawa, zaleceń KE, zatwierdzonych dokumentów strategicznych, umowy) – w ramach celu operacyjnego *Tworzenie podstaw pod nową perspektywę finansowania regionalnego programu dla województwa świętokrzyskiego na lata 2021-2027 w części dotyczącej EFS+ poprzez przygotowanie projektu*³².

(akta kontroli str. 492-543, 590, 595, 609-626, 754, 765-766)

W okresie od 1 stycznia 2019 r. do 28 lutego 2019 r. żadnej komórce organizacyjnej nie przypisano w regulaminie organizacyjnym Urzędu odpowiedzialności za przygotowanie RPO³³.

Od 1 marca 2019 r. w regulaminie organizacyjnym Urzędu działania obejmujące współpracę, w tym z ministrem właściwym do spraw rozwoju regionalnego³⁴, w zakresie prac nad dokumentami operacyjnymi na perspektywę finansową UE 2021-2027 oraz krajowymi dokumentami strategicznymi, będącymi podstawą dla interwencji środków strukturalnych w latach 2021-2027 przypisano DIR. Do opracowania dokumentów służących realizacji regionalnego programu operacyjnego w ramach polityki spójności UE w okresie 2021-2027 wyznaczono w tym departamencie od 27 sierpnia 2019 r. Oddział Zarządzania RPO 2014-2020. Również od 1 marca 2019 r. w regulaminie organizacyjnym DWEFS wyznaczono zakres działań obejmujący współpracę z DIR dotyczącą opracowania RPO. Od 26 marca 2019 r. w szczegółowych zasadach funkcjonowania tego departamentu zadania dotyczące współpracy z DIR w zakresie opracowania RPO przypisano Oddziałowi Informacji i Programowania³⁵ (Zespołowi ds. Programowania).

³¹ Np. pandemia COVID.

³² Cel operacyjny wyznaczony przez Dyrektora DWEFS.

³³ Jednak w szczegółowych zasadach funkcjonowania Departamentu Polityki Regionalnej UMWS, obowiązujących w okresie od 11 lipca 2018 r. do 26 sierpnia 2019 r., Oddział Zarządzania RPO tego departamentu zobowiązano do współpracy, w tym z ministrem właściwym ds. rozwoju regionalnego, w zakresie prac nad dokumentami operacyjnymi na perspektywę finansową 2021-2027, będącymi podstawą dla interwencji środków polityki w regionie w latach 2021-2027.

³⁴ Od 26 sierpnia 2020 r. Poprzednio z ministerstwem ds. inwestycji i rozwoju (od 1 marca 2019 r. do 25 sierpnia 2020 r.).

³⁵ Od 1 lutego 2020 r. (w okresie od 26 marca 2019 r. do 31 stycznia 2020 r. Oddział Monitorowania i Planowania).

Ponadto od 1 marca 2019 r. zapisy regulaminu zobowiązały merytoryczne komórki organizacyjne UMWS do współdziałania z tymi departamentami w zakresie przygotowania i wdrożenia RPO wraz z dokumentami programowymi związanymi z zarządzaniem programem.

(akta kontroli str. 266-270)

Do monitorowania postępu realizacji działań w zakresie przygotowania RPO wyznaczono wskazane ww. komórki organizacyjne odpowiedzialne za realizację działań w zakresie przygotowania RPO. Ponadto w monitorowanie włączony jest Zarząd. Marszałek wyjaśnił: *na bieżąco, podczas spotkań bezpośrednich Członków Zarządu z Dyrektorami nadzorującymi departamenty: Departament Inwestycji i Rozwoju oraz Departament Wdrażania Europejskiego Funduszu Społecznego – omawiany jest postęp prac nad przygotowaniem zapisów nowego programu regionalnego na lata 2021-2027 Fundusze Europejskie dla Świętokrzyskiego. (...).*

(akta kontroli str. 590, 596-597, 755, 766-767)

W Urzędzie nie opracowano zasad monitorowania postępu przygotowania RPO. Marszałek wyjaśnił, że *istniejące regulacje prawne nie nakładają na samorządy województw obowiązku opracowania i przyjmowania zasad monitorowania postępu przygotowania nowych programów regionalnych. Na obecnym etapie prac nad przygotowaniem perspektywy finansowej UE 2021-2027 w Polsce nie przyjęto również wytycznych w zakresie monitorowania postępu przygotowania programów, realizujących politykę spójności UE. Z wyjaśnień udzielonych przez Dyrektora DIR wynika, że monitorowanie postępu realizacji działań w zakresie przygotowania RPO odbywało się poprzez m.in.: bieżące omawianie tego postępu z członkami Zarządu, nadzorującymi DIR oraz DWEFS; przyjęcie uchwałą nr 3681/21 Zarządu z dnia 5 maja 2021 r. wstępnych założeń nowego programu regionalnego na lata 2021-2027 – do dalszych prac; przyjęcie uchwałą nr 3706/21 Zarządu z dnia 12 maja 2021 r. informacji nt. stanu prac nad nowym programem operacyjnym na lata 2021-2027 Fundusze Europejskie dla Świętokrzyskiego, celem przedstawienia Sejmikowi Województwa Świętokrzyskiego. Marszałek wyjaśnił, że obecnie stosowane formy monitorowania postępu realizacji działań w zakresie przygotowania programu regionalnego dla perspektywy 2021-2027 są wystarczające dla zapewnienia prawidłowości prowadzenia prac. Stosowane formy monitorowania służyły bieżącemu informowaniu Zarządu Województwa o postępach prac nad nowym programem regionalnym i pozwalały uzyskać informację zwrotną od Członków Zarządu co do zakresu przygotowywanego programu.*

(akta kontroli str. 755, 766-767)

W latach objętych kontrolą Marszałek, Zarząd lub dyrektorzy departamentów Urzędu powoływali zespoły, grupy w celu przygotowania RPO, m.in.:

- Zespół interdyscyplinarny ds. koordynacji przygotowania planu infrastrukturalno-transportowego na potrzeby wdrażania Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Świętokrzyskiego na lata 2021-2027³⁶ – w zarządzeniu powołującym ten zespół, Marszałek zobowiązał jego członków do podejmowania wszelkich niezbędnych czynności i bieżącej współpracy, gwarantującej osiągnięcie zamierzonego celu w postaci planu infrastrukturalno-transportowego na potrzeby wdrażania RPO. W okresie objętym kontrolą członkowie ww. zespołu uczestniczyli m.in. w spotkaniach z udziałem

³⁶ Zarządzeniem nr 140/2020 Marszałka Województwa Świętokrzyskiego z dnia 29 lipca 2020 r. w sprawie powołania zespołu interdyscyplinarnego ds. koordynacji przygotowania planu infrastrukturalno-transportowego na potrzeby wdrażania Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Świętokrzyskiego na lata 2021-2027 zmienionym zarządzeniem nr 55/2021 Marszałka Województwa Świętokrzyskiego z dnia 13 kwietnia 2021 r.

przedstawicieli Świętokrzyskiego Biura Rozwoju Regionalnego w Kielcach (dalej: ŚBRR) oraz organizowanych przez Ministerstwo z przedstawicielami JASPERS³⁷ i CUPT³⁸ w ramach procesu wsparcia regionów w realizacji warunkowości podstawowej Celu Polityki 3 na poziomie regionalnym. Członkowie tego zespołu współpracowali z Urzędem, przekazując mu m.in. informacje o stanie wypełnienia ww. warunku;

- *Zespoły robocze wspierające programowanie Programu Regionalnego Województwa Świętokrzyskiego na lata 2021-2027*³⁹ – do ich zadań należy w szczególności wypracowanie propozycji zapisów programu; zaproponowanie zapisów priorytetów, typów przedsięwzięć, celów szczegółowych, wskaźników monitorowania, itp. W okresie objętym kontrolą członkowie poszczególnych zespołów roboczych m.in. współpracowali z Urzędem w celu doprecyzowania zapisów RPO;
- *Grupy robocze wspierające prace nad przygotowaniem nowego programu regionalnego na lata 2021-2027 Fundusze Europejskie dla Świętokrzyskiego w zakresie EFRR oraz EFS+*⁴⁰ – zadaniem grup jest wspieranie procesu przygotowania projektu RPO, w tym m.in.: wypracowanie propozycji zapisów nowego programu regionalnego; wypracowanie rozwiązań w zakresie zagadnień horyzontalnych, finansowych i instytucjonalnych, definiowanie oczekiwań wobec przedsięwzięć strategicznych; analiza pojawiających się na bieżąco kwestii i problemów oraz uczestnictwo w konsultacjach społecznych projektu nowego programu regionalnego; zaproponowanie celów, działań i wskaźników monitorowania w zakresie określonych obszarów w ramach danych Celów Polityki Spójności. W czerwcu 2021 r. odbyło się pierwsze spotkanie (w formie wideokonferencji) członków grup roboczych, podczas którego zostały im zaprezentowane założenia i stan prac nad nowym programem regionalnym. Pod koniec lipca 2021 r. miało miejsce spotkanie *Grupy roboczej ds. EFS+* obejmujące prezentację przypominającą priorytety i działania programu, planowany podział alokacji, omówienie założeń programu, dyskusję, zgłaszanie propozycji i sugestii. Z uwagi na dużą liczbę zgłoszonych uwag (podczas spotkania, za pośrednictwem czatu oraz e-mail) trwały prace (stan na 12 sierpnia 2021 r.) nad przygotowaniem podsumowania wraz ze stanowiskiem DWEFS odnoszącym się do zgłoszonych uwag. W planach są kolejne spotkania członków poszczególnych grup;
- *Grupy robocze w czterech obszarach tematycznych: włączenie społeczne, ochrona zdrowia, edukacja i rynek pracy*⁴¹ – zadaniem grup jest m.in. tworzenie diagnozy województwa świętokrzyskiego w ww. czterech obszarach w celu przygotowania wstępnych założeń programu regionalnego w zakresie EFS+ i wyznaczania kierunków działań w tym programie. Ww. grupy sporządziły wersje robocze ww. diagnozy⁴² (wersję ostateczną planuje się po zatwierdzeniu

³⁷ JASPERS (ang. Joint Assistance to Support Projects in European Regions – Wspólna Inicjatywa Wsparcia Projektów w Regionach Europejskich) jest przedsięwzięciem KE, Europejskiego Banku Inwestycyjnego oraz Europejskiego Banku Odbudowy i Rozwoju, mającym na celu udzielenie państwom członkowskim UE z Europy Środkowej i Wschodniej pomocy w przygotowaniu projektów ubiegających się o wsparcie funduszy strukturalnych oraz Funduszu Spójności.

³⁸ Centrum Unijnych Projektów Transportowych.

³⁹ Zarządzeniem nr 13/2021 Marszałka Województwa Świętokrzyskiego z dnia 21 stycznia 2021 r. w sprawie powołania Zespołów roboczych wspierających programowanie Programu Regionalnego Województwa Świętokrzyskiego na lata 2021-2027, ze zm.

⁴⁰ Uchwałą nr 3707/21 Zarządu Województwa Świętokrzyskiego z dnia 12 maja 2021 r. w sprawie powołania Grup Roboczych wspierających prace nad przygotowaniem nowego programu regionalnego na lata 2021-2027 Fundusze Europejskie dla Świętokrzyskiego w zakresie EFRR oraz EFS+.

⁴¹ Zarządzeniem nr 36/2020 Dyrektora Departamentu Wdrażania Europejskiego Funduszu Społecznego z dnia 1 września 2020 r.

⁴² Stan na 1 lipca 2021 r.

Umowy Partnerstwa, ponieważ obszary w niej wskazane determinują projektowanie założeń programu regionalnego).

(akta kontroli str. 196-209, 252-260, 271-441, 586-589, 767-782)

Urząd posiada wstępną wersję roboczą RPO. Dyrektor DIR wyjaśnił: *prace nad projektem programu regionalnego na lata 2021-2027 Fundusze Europejskie dla Świętokrzyskiego realizowane są w trybie ciągłym, a jego powstanie uzależnione jest od szeregu dokumentów unijnych i krajowych, które warunkują poszczególne zapisy w dokumencie. Przeważająca część tych dokumentów, jak np. Umowa Partnerstwa dla realizacji Polityki Spójności 2021-2027 w Polsce jest na etapie uzgodnień pomiędzy Polską, a Komisją Europejską. W związku z powyższym, nadal nie jest znany ostateczny zakres inwestycji możliwych do finansowania w programach regionalnych. Wstępne założenia do programu regionalnego przyjęte zostały przez Zarząd Województwa uchwałą nr 3681/21 z dnia 5 maja 2021 r. Powyższy dokument stanowi podstawę do dalszych prac nad Programem. Założenia są na bieżąco uszczegóławiane i przekładane na obowiązujący wzór programu określony w rozporządzeniu Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/1060 z dnia 24 czerwca 2021 r. ustanawiającego wspólne przepisy dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego Plus, Funduszu Spójności, Funduszu na rzecz Sprawiedliwej Transformacji i Europejskiego Funduszu Morskiego, Rybackiego i Akwakultury, a także przepisy finansowe na potrzeby tych funduszy oraz na potrzeby Funduszu Azylu, Migracji i Integracji, Funduszu Bezpieczeństwa Wewnętrznego i Instrumentu Wsparcia Finansowego na rzecz Zarządzania Granicami i Polityki Wizowej. Treść projektu programu regionalnego będzie konsultowana w ramach zespołów roboczych wspierających programowanie programu regionalnego województwa świętokrzyskiego na lata 2021-2027, jak również z przedstawicielami Ministerstwa Funduszy i Polityki Regionalnej oraz Komisji Europejskiej.*

(akta kontroli str. 590, 597)

Analiza przedłożonego kontrolerom projektu RPO wykazała, m.in. że:

- wyszczególniono w nim system instytucjonalny programu, określono i uzasadniono wybór celów przewidzianych do osiągnięcia, wskazano cele główne i szczegółowe sprecyzowane w sposób nawiązujący do strategii rozwoju regionu, opisano priorytety i działania kwalifikujące się do dofinansowania, zidentyfikowano grupy docelowe (główne typy beneficjentów) oraz wskaźniki produktu i rezultatu;
- nie zawiera on sposobu monitorowania i oceny stopnia osiągania celu głównego i celów szczegółowych (art. 17 ust. 1 pkt 8 ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju⁴³), indykatywnego podziału zaprogramowanych zasobów według rodzaju interwencji (art. 22 ust. 3 lit.d tiret ósme rozporządzenia ogólnego), planowanego podejścia do informowania o programie i jego widoczności poprzez określenie jego celów, grup docelowych, kanałów komunikacyjnych, w tym wykorzystania mediów społecznościowych, w stosownych przypadkach, planowanego budżetu i odpowiednich wskaźników monitorowania i ewaluacji (art. 22 ust. 3 lit.j rozporządzenia ogólnego),
- dla części celów szczegółowych we wskaźnikach produktu nie określono celów pośrednich ani końcowych, a we wskaźnikach rezultatu wartości bazowych/odniesienia ani celów końcowych (art. 22 ust. 3 lit.d tiret drugie w powiązaniu z załącznikiem V do rozporządzenia ogólnego);

⁴³ Dz. U. z 2021 r. poz. 1057, ze zm. (dalej: ustawa o zppr).

- uzupełnienia wymagają oczekiwane rezultaty, które mają zostać osiągnięte przez realizację programu (art. 14i pkt 2 ustawy o zppr) oraz oczekiwane rezultaty planowanej interwencji (art. 17 ust. 1 pkt 5 ustawy o zppr), opisy działań podejmowanych w celu zaangażowania partnerów w przygotowanie programu, ich roli we wdrażaniu, monitorowaniu i ewaluacji programu (art. 22 ust. 3 lit.h rozporządzenia ogólnego), opisy konkretnych terytoriów objętych wsparciem (art. 22 ust. 3 lit.d tiret piąte rozporządzenia ogólnego) oraz plan finansowy (art. 14i pkt 4 ustawy o zppr i art. 22 ust. 3 lit.g rozporządzenia ogólnego);
- w odniesieniu do każdego priorytetu dotyczącego pomocy technicznej konieczne jest uszczegółowienie w zakresie celów pośrednich i celów końcowych wskaźników produktu oraz indykatywnego podziału zaprogramowanych zasobów według rodzaju interwencji (art. 22 ust. 3 lit.e i f rozporządzenia ogólnego);
- nie uzupełniono metryki programu określonej w załączniku V do rozporządzenia ogólnego.

Marszałek wyjaśnił, że prace nad projektem Programu regionalnego na lata 2021-2027 Fundusze Europejskie dla Świętokrzyskiego realizowane są w trybie ciągłym, a jego powstanie uzależnione jest od szeregu dokumentów unijnych i krajowych, które warunkują poszczególne zapisy w programie. Przygotowanie programu regionalnego jest procesem dynamicznym i długotrwałym, wymagającym zaangażowania wielu osób i instytucji. W projekcie programu regionalnego na bieżąco uwzględniane są wyniki prac z Grupami Roboczymi oraz Zespołami Roboczymi, wyniki konsultacji z Ministerstwem Funduszy i Polityki Regionalnej, jak również wyniki Analizy ex-ante instrumentów finansowych dla województwa świętokrzyskiego na potrzeby perspektywy finansowej 2021-2027. Dodał, że brakujące w RPO elementy zostaną uzupełnione przed 30 września 2021 r., tj. przed przekazaniem programu do konsultacji społecznych. Wyjaśnił, że prace programowe są prowadzone bardzo intensywnie i z każdym dniem dokument jest uzupełniany i korygowany, celem wypracowania kompletnego projektu, zgodnego z obowiązującymi aktami prawa krajowego i unijnego, odpowiadającego na potrzeby regionu świętokrzyskiego. W tej sprawie organizowane są liczne spotkania, rozmowy i konsultacje robocze, dzięki którym uzyskujemy nowe informacje istotne dla właściwego programowania. Zwracam uwagę, że tego typu prace są procesem dynamicznym, zakładają bieżące doskonalenie i uzupełnianie zapisów programu i wymagają dużej elastyczności zespołów pracujących nad jego treścią. (...) Zwracam jednocześnie uwagę na fakt, iż wprowadzenie konkretnych wskaźników powiązane jest z koniecznością zdefiniowania kategorii interwencji planowanych do realizacji w programie, a wynikają one z zapisów Umowy Partnerstwa i linii demarkacyjnej. Innymi słowy – zmiana zapisów w Umowie Partnerstwa lub w linii demarkacyjnej pociąga za sobą konieczność innego zaplanowania działań w ramach obowiązujących kategorii interwencji, a to oczywiście wiąże się z podziałem alokacji na poszczególne kategorie. Po wejściu w życie rozporządzeń i przesłaniu przez Ministerstwo Funduszy zmienionego tekstu projektu Umowy Partnerstwa (30 lipca br.) – wskaźniki, kody interwencji, tabele alokacji są sukcesywnie uzupełniane. Przewidujemy, że zostaną one uzupełnione w całości w wersji programu, która zostanie przedstawiona do konsultacji społecznych, do dnia 30 września br.

(akta kontroli str. 627-750, 1270-1608)

W perspektywie finansowej 2021-2027⁴⁴ Urząd zaplanował alokację środków w łącznej wysokości 1 403 141,20 tys. euro⁴⁵ (łączna alokacja wskazana w projekcie

⁴⁴ Na 19 sierpnia 2021 r.

Kontraktu) z tego 1 348 817,45 tys. euro na dziesięć priorytetów oraz 54 323,75 tys. euro na *Pomoc techniczną*. Maksymalny poziom dofinansowania określono na poziomie 85%, poza projektami realizowanymi w ramach *Pomocy technicznej* w 100% finansowanymi ze środków wspólnotowych.

(akta kontroli str. 794-800, 1093-1114)

UMWŚ zobowiązany był do spełnienia dwóch warunków podstawowych, określonych w projekcie Umowy Partnerstwa⁴⁶. W informacji (tabeli monitoringowej Celu Polityki 1), zawierającej opis zrealizowanych działań i dokumentów przyjętych w celu spełnienia kryterium, przekazanej do Ministerstwa w dniu 25 czerwca 2021 r., Urząd wykazał całkowite wykonanie warunku pierwszego. Jednak, w związku z wytycznymi Ministerstwa⁴⁷, jego spełnienie na poziomie regionalnym będzie wykazywane wraz z przekazaniem programów regionalnych. Drugi z warunków, według stanu na 16 sierpnia 2021 r., pozostawał niespełniony. Spośród 14 elementów wymaganych do jego spełnienia, dwa zrealizowano w 75%, dwa w 50%, osiem w 25%, a dwóch – dotyczących konsultacji społecznych – nie rozpoczęto. Urząd zaplanował dalsze działania zmierzające do realizacji poszczególnych składowych warunków podstawowego. Termin spełnienia warunku (zrealizowanie ostatniego elementu) określono na kwiecień 2022 r.

Projekt RPO nie uwzględniał informacji na temat stopnia spełnienia ww. warunków podstawowych przez Urząd (art. 15 ust. 2 rozporządzenia ogólnego).

(akta kontroli str. 627-750, 1208-1258)

W projekcie RPO zawarto informacje o realizacji dwóch instrumentów zintegrowanego rozwoju terytorialnego, tj. o zintegrowanych inwestycjach terytorialnych (dalej: ZIT) oraz Innych Instrumentach Terytorialnych (dalej: IIT). Realizację ZIT zaplanowano w Priorytecie 3. *Mobilność miejska* w ramach celu szczegółowego 2.1.3.1 *Wspieranie zrównoważonej multimodalnej mobilności miejskiej jako elementu transformacji w kierunku gospodarki zeroemisyjnej* i Priorytecie 6. *Wspólnota i przestrzeń* w ramach celu szczegółowego 2.1.6.1 *Wspieranie zintegrowanego i sprzyjającego włączeniu społecznemu rozwoju społecznego, gospodarczego i środowiskowego, kultury, dziedzictwa naturalnego, zrównoważonej turystyki i bezpieczeństwa na obszarach miejskich*. Celem ZIT jest realizacja partnerskich projektów przyczyniających się do rozwiązywania problemów i wspólnego zaspakajania potrzeb konkretnego obszaru. Z tego powodu wyodrębniono sześć Miejskich Obszarów Funkcjonalnych⁴⁸, jako potencjalnych beneficjentów pomocy. W przypadku Priorytetu 3. Beneficjentami będą mogły być także m.in.: jednostki samorządu terytorialnego, ich związki i stowarzyszenia oraz przedsiębiorstwa świadczące usługi publiczne na terenie województwa świętokrzyskiego. Alokacja środków w Priorytecie 3. przewiduje objęcie głównie rozwoju transportu multimodalnego oraz niezmotoryzowanego w miastach i obszarach funkcjonalnych miast, w ramach przedsięwzięć związanych m.in. z zakupem nisko i zeroemisyjnego taboru kołowego, cyfryzacją transportu, działaniami poprawiającymi przepływ i bezpieczeństwo pasażerów oraz bezpieczeństwo ruchu drogowego. Realizację IIT zaplanowano w Priorytecie 2. *Region przyjazny dla środowiska* w ramach celu szczegółowego 2.1.6.2 (ii) *wspieranie zintegrowanego i sprzyjającego włączeniu społecznemu rozwoju społecznego, gospodarczego i środowiskowego, na poziomie lokalnym, kultury, dziedzictwa naturalnego, zrównoważonej turystyki i bezpieczeństwa na obszarach*

⁴⁵ W latach 2021-2025 – 1 002 852,74 tys. euro i w latach 2026-2027 – 400 288,46 tys. euro.

⁴⁶ *Dobre zarządzanie krajową lub regionalną strategią inteligentnej specjalizacji i Kompleksowe planowanie transportu na odpowiednim poziomie.*

⁴⁷ Pismo znak: DRP-Ia.690.34.2021DRP-Ia.690.34.2021.SD z 4 sierpnia 2021 r.

⁴⁸ Kielecki Obszar Funkcjonalny, MOF Miasta Północy, MOF Jędrzejowa, MOF Staszowa, MOF Sandomierza i MOF Buska-Zdroju.

innych niż miejskie. Wsparciem objęte zostaną gminy miejsko-wiejskie i wiejskie z terenu województwa świętokrzyskiego, z rekomendacją dla partnerstw jednostek samorządu terytorialnego. W zakresie rewitalizacji możliwe będzie udzielenie wsparcia pojedynczej gminie. W przypadku obu z ww. instrumentów w projekcie RPO zaplanowano przedsięwzięcia związane ze wsparciem turystyki (centra/punkty informacji, trasy i szlaki turystyczne), kultury oraz dziedzictwa naturalnego (zachowanie i modernizacja obiektów) i ekoturystyki (innych niż obszary Natura 2020), a także przedsięwzięcia z zakresu rewitalizacji na obszarach miast.

W RPO nie odniesiono się do instrumentu zintegrowanego rozwoju terytorialnego pn. *rozwój lokalny kierowany przez społeczność* (dalej: RLKS). Stosownie do zasad określonych w podrozdziale 8.4 *Projektu Umowy Partnerstwa dla Realizacji Polityki Spójności 2021-2027 w Polsce*⁴⁹, wykorzystanie RLKS, jako jednego z instrumentów w ramach programów regionalnych jest fakultatywne, a o jego zastosowaniu decyduje Instytucja Zarządzająca.

(akta kontroli str. 627-750, 1259-1261)

Na potrzeby przygotowania perspektywy finansowej 2021-2027 UMWS zlecił: sporządzenie *Strategii Rozwoju Województwa Świętokrzyskiego 2030+*, badanie pn. *Ewaluacja ex-ante projektu Strategii Rozwoju Województwa Świętokrzyskiego 2030+*, udział w przeprowadzeniu strategicznej oceny oddziaływania na środowisko projektu *Strategii Rozwoju Województwa Świętokrzyskiego 2030+*, aktualizację *Strategii Badań i Innowacyjności (RIS3)*. *Od absorpcji do rezultatów – jak pobudzić potencjał województwa świętokrzyskiego 2014-2020+ poprzez opracowanie dokumentu – Regionalna Strategia Innowacji Województwa Świętokrzyskiego 2030+* wraz z wydrukiem i dostarczeniem do siedziby zamawiającego, wykonanie badania pn. *Analiza ex-ante instrumentów finansowych dla województwa Świętokrzyskiego na potrzeby perspektywy finansowej 2021-2027*. W związku ze zleceniem ww. dokumentacji Urząd wydatkował łącznie 281,6 tys. zł⁵⁰, przy czym całość wynagrodzenia (305,04 tys. zł) związanego z wykonaniem badania dotyczącego instrumentów finansowych zostanie wypłacona wykonawcy dopiero po jego wykonaniu (wykonawca został zobowiązany zrealizować umowę najpóźniej do 6 października 2021 r.).

Szczegółową analizą objęto dokumentację dotyczącą sporządzenia *Regionalnej Strategii Innowacji Województwa Świętokrzyskiego 2030+* oraz badania pn. *Analiza ex-ante instrumentów finansowych dla województwa świętokrzyskiego na potrzeby perspektywy finansowej 2021-2027* (realizacja tego badania została podzielona na dwa etapy; szczegółowym badaniem objęto dotychczas zrealizowany I etap). Stwierdzono, że sporządzona dokumentacja została opracowana zgodnie z umową. Analizy i wnioski zawarte w *Regionalnej Strategii Innowacji Województwa Świętokrzyskiego 2030+* zostały wykorzystane przy opracowywaniu projektu RPO, w szczególności w odniesieniu do celu *Inwestycje na rzecz zatrudnienia i wzrostu*⁵¹, w ramach którego zaplanowano realizowanie jej założeń. Zgodnie z art. 58 ust. 3 rozporządzenia ogólnego, analiza instrumentów finansowych zostanie wykorzystana na potrzeby określenia w RPO m.in. kwoty wkładu z programu do instrumentu finansowego, oferowanych produktów finansowych, docelowej grupy ostatecznych odbiorców, wkładu instrumentu finansowego w osiąganie celów szczegółowych.

(akta kontroli str. 801-804, 1115-1203)

⁴⁹ Wersja z lipca 2021 r.

⁵⁰ Na dzień 12 sierpnia 2021 r.

⁵¹ Cele szczegółowe: Rozwijanie i wzmacnianie zdolności badawczych i innowacyjnych oraz wykorzystywanie zaawansowanych technologii; Wzmacnianie trwałego wzrostu i konkurencyjności MŚP oraz tworzenie miejsc pracy w MŚP, w tym poprzez inwestycje produkcyjne; Rozwijanie umiejętności w zakresie inteligentnej specjalizacji, transformacji przemysłowej i przedsiębiorczości.

Poza ryzykami zidentyfikowanymi w ramach kontroli zarządczej Urząd wskazał następujące problemy związane z przygotowaniem RPO:

- brak linii demarkacyjnej (kryteria demarkacyjne) rozdzielającej interwencje pomiędzy regionami;
- opóźnienie w opracowaniu modelu ruchu na potrzeby Regionalnego Planu Transportowego Województwa Świętokrzyskiego na lata 2021-2030 (plan ten będzie dokumentem, spełniającym warunek podstawowy KE w zakresie finansowania inwestycji transportowych w Celu Polityki 3. Dyrektor DIR wyjaśnił, że *w celu zniwelowania tego ryzyka UMWS współpracuje z Ministerstwem Funduszy i Polityki Regionalnej, Centrum Unijnych Projektów Transportowych odpowiedzialnym za spełnienie warunku podstawowego na poziomie krajowym, jak również z ekspertami JASPERS. Podkreślić należy, iż problem opóźnienia w przygotowaniu regionalnego modelu ruchu wynika z opóźnień w przygotowaniu modelu ruchu na poziomie krajowym i dotyczy całego kraju;*
- opóźnienia w negocjacjach Umowy Partnerstwa na lata 2021-2027. Dyrektor DIR podkreślił, że termin przyjęcia RPO jest powiązany z terminem przyjęcia UP, który nie jest zależny od UMWS.

(akta kontroli str. 590, 599, 609-616, 756-757, 782)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

OCENA CZĄSTKOWA

NIK pozytywnie ocenia działania Urzędu w zakresie przygotowania RPO.

OBSZAR

2. Przygotowanie prawne i organizacyjne systemu wdrażania Funduszy Polityki Spójności na lata 2021-2027

Opis stanu
faktycznego

Obecnie brak jest aktu prawnego rangi ustawowej, dotyczącego okresu programowania 2021-2027, który nakładałby na Instytucję Zarządzającą obowiązek analizy potrzeby wprowadzenia i/lub dostosowania obowiązujących aktów prawa miejscowego w celu zapewnienia właściwego wdrażania programu regionalnego w województwie świętokrzyskim. Marszałek wyjaśnił: *Opracowując poszczególne zapisy programu regionalnego na lata 2021-2027 Instytucja Zarządzająca przestrzega aktualnie obowiązujących przepisów prawnych, na bieżąco je aktualizując, tj. w ślad z zatwierdzaniem poszczególnych dokumentów szczebla krajowego, bądź unijnego. Ponadto konieczność stosowania uproszczonych procedur, wynikająca z rozporządzeń unijnych, nie skłania do opracowywania dodatkowych dokumentów szczebla regionalnego, które nakładałyby na potencjalnych Beneficjentów dodatkowe obowiązki. Mając na uwadze powyższe nie dostrzega się potrzeby wprowadzenia dodatkowych, bądź dostosowania obowiązujących aktów prawa miejscowego w celu zapewnienia właściwego wdrażania programu. Dodał, że dotychczas zapewnieniem prawidłowej realizacji programu – jest zgodnie z art. 2 pkt 3 Ustawy z dnia 11 lipca 2014 r. o zasadach realizacji programów w zakresie polityki spójności finansowanych w perspektywie finansowej 2014-2020 (Dz.U. z 2020 r. poz. 818.) – desygnacja, czyli potwierdzenie przez ministra właściwego do spraw rozwoju regionalnego, wykonującego zadania państwa członkowskiego spełniania przez instytucję zarządzającą, instytucję pośredniczącą i instytucję wdrażającą lub krajowego kontrolera lub wspólny sekretariat warunków zapewniających prawidłową realizację programu operacyjnego. (...). Wyjaśnił, że dotychczasowe doświadczenia z zarządzania i wdrażania RPOWS 2014-2020 (tj. opinia Generalnego Inspektora Kontroli Skarbowej dotycząca spełnienia kryteriów desygnacji wewnętrznego środowiska*

kontroli, zarządzania ryzykiem, działań związanych z zarządzaniem i kontrolą oraz monitorowania, określonych w załączniku XIII do rozporządzenia (UE) nr 1303/2013; *Audyt systemu zarządzania i kontroli w zakresie kluczowych wymogów kontrolnych 1-5, 7 oraz 9-12 Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Świętokrzyskiego na lata 2014-2020* niestwierdzający istotnych uchybień w systemie realizacji RPOWŚ 2014-2020; pozytywna opinia KE do Deklaracji Zarządczej, zawierającej oświadczenie IZ RPOWŚ 2014-2020, że m.in. obowiązujący w odniesieniu do RPOWŚ 2014-2020 system zarządzania i kontroli zapewnia niezbędną gwarancję, co do zgodności z prawem i prawidłowości transakcji leżących u podstaw wydatków) będą dobrą podstawą do właściwego zaprogramowania systemu realizacji nowego programu regionalnego na lata 2021-2027.

(akta kontroli str. 590-591, 600, 757, 783-784)

Zgodnie z art. 26 ust. 1 pkt 2 ustawy o zppr, Instytucja Zarządzająca jest odpowiedzialna za przygotowanie szczegółowego opisu priorytetów programu operacyjnego z uwzględnieniem wytycznych ministra właściwego do spraw rozwoju. Urząd nie podjął dotychczas prac nad przygotowaniem szczegółowego opisu priorytetów RPO oraz nie sporządzał harmonogramu prac związanych z jego przygotowaniem. Marszałek wyjaśnił: *Prace nad zapisami Szczegółowego Opisu Priorytetów – jako odrębnego dokumentu będą finalizowane po końcowych uzgodnieniach i zatwierdzeniu nowego programu regionalnego na lata 2021-2027 przez Komisję Europejską. Ponadto, dokument ten jest tworzony na podstawie zapisów: rozporządzeń KE (24 czerwca br., publikacja w Dz. U. w dniu 30.06.2021 r.), ustaw, wytycznych oraz Umowy Partnerstwa, które obecnie są w fazie projektowej i nie zostały zatwierdzone, a są niezbędne do tworzenia zapisów uszczegółowienia. W związku z faktem, iż wzorem perspektywy finansowej UE 2014-2020 nie nałożono na IZ obowiązku opracowania harmonogramu prac związanych z przygotowaniem SzOP, przedmiotowy dokument nie został dotychczas sporządzony. Jak wspomniano powyżej, prace związane z przygotowaniem SzOP prowadzone są na bieżąco, w ścisłej współpracy ze stroną rządową. Merytoryczne zapisy przedmiotowego dokumentu zostaną sporządzone po zatwierdzeniu nowego programu regionalnego przez KE. Nie jest możliwe ich przygotowanie i zatwierdzenie przed opracowaniem i wynegocjowaniem zapisów merytorycznych nowego programu regionalnego, ponieważ SzOP będzie stanowił uszczegółowienie programu, tj. będzie zawierał m.in. informacje o działaniach, typach projektów, typach beneficjentów, grupach docelowych, trybach wyboru projektów, maksymalnych poziomach dofinansowania. Ponadto Dyrektor DIR wyjaśnił: (...) w okresie programowania 2021-2027, uszczegółowienie programu regionalnego będzie tworzone w ramach wdrażanego przez stronę rządową systemu informatycznego – raportującego SR2021, w ramach którego znajdować się będzie zakładka dotyczące eSZOP – poświęcona uszczegółowieniu. Na chwilę obecną nadal trwają prace nad systemem⁵².*

(akta kontroli str. 591, 600, 757, 785)

Zgodnie z art. 17 ust. 1a ustawy o zppr, system realizacji programu operacyjnego zawiera warunki i procedury obowiązujące instytucje uczestniczące w realizacji programu, obejmujące zarządzanie, monitoring, ewaluację, kontrolę i sprawozdawczość oraz sposób koordynacji działań tych instytucji. Za określenie systemu realizacji programu operacyjnego odpowiedzialna jest IZ (art. 26 ust. 1 pkt 8 ww. ustawy). Urząd nie ustanowił systemu realizacji RPO. Marszałek wyjaśnił: *System realizacji nowego programu regionalnego na lata 2021-2027 zostanie ustanowiony na bazie obowiązujących przepisów prawnych oraz wytycznych*

⁵² Stan na 12 lipca 2021 r.

ministerialnych, niezwłocznie po ich opublikowaniu, jednakże nie wcześniej niż przed zakończeniem procesu zatwierdzenia programu przez Komisję. Uszczegółowienie tych informacji znajdzie swoje odzwierciedlenie w innych dokumentach regionalnych (w obecnej perspektywie tego typu dokumentami jest Instrukcja Wykonawcza Instytucji Zarządzającej oraz Instytucji Certyfikującej Regionalny Program Operacyjny Województwa Świętokrzyskiego na lata 2014-2020 oraz Opis Funkcji i Procedur dla Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Świętokrzyskiego na lata 2014-2020). Aktualnie w trakcie opracowywania przez Ministerstwo Funduszy i Polityki Regionalnej jest projekt ustawy wdrożeniowej 2021-2027, wskazujący, że podstawę systemu realizacji programu mogą stanowić w szczególności przepisy prawa powszechnie obowiązującego, wytyczne, szczegółowy opis priorytetów programu, opis systemu zarządzania i kontroli oraz instrukcje wykonawcze zawierające procedury działania właściwych instytucji. Ponadto, zostaną przygotowane stosowne wytyczne ministerialne regulujące szczegółową ścieżkę procedowania ww. dokumentów. Na podstawie dokumentów przygotowanych na poziomie krajowym, Instytucja Zarządzająca przygotowuje dokumenty niezbędne w systemie realizacji nowego programu regionalnego na lata 2021-2027⁵³.

(akta kontroli str. 757-758, 785-786)

Stosownie do art. 69 ust. 9 rozporządzenia ogólnego państwa członkowskie zapewniają, aby wszelka oficjalna wymiana informacji z Komisją odbywała się za pomocą systemu elektronicznej wymiany danych (SFC2021). W załączniku XV do tego rozporządzenia wskazano, że zapewnienie funkcjonowania SFC2021 należy do obowiązków Komisji. Dyrektor DIR wyjaśnił: *IZ nie bierze bezpośrednio udziału w realizacji warunków koniecznych do spełnienia przez państwo członkowskie, wynikających z art. 69 ust. 9 Rozporządzenia 2021/1060. Na bieżąco uczestniczy w pracach przygotowawczych poprzez konsultacje i weryfikacje propozycji zakresu danych zapewniających prawidłowy przebieg procesu monitorowania i sprawozdawczości.*

(akta kontroli str. 591, 602)

IZ nie planuje tworzenia własnego, regionalnego systemu informatycznego do obsługi nowego programu regionalnego na lata 2021-2027. Marszałek wyjaśnił: *W ramach mechanizmów upraszczających, region świętokrzyski wykorzystywać będzie ministerialny system WOD2021, służący do elektronicznego składania wniosków o dofinansowanie i będący częścią CST2021. O wyborze gotowego narzędzia zdecydowała, m.in. integralność z pozostałymi komponentami CST2021, oszczędność nakładów finansowych i czasu oraz zagwarantowana asysta techniczna MFIPR. Testowa aplikacja WOD2021 została udostępniona i przetestowana przez Administratorów Merytorycznych Instytucji Zarządzającej RPOWS. Stworzono testowe nabory i wnioski o dofinansowanie, nie wniesiono uwag do działania aplikacji. Z początkiem lipca 2021 r. została przekazana aplikacja SOWA, będąca odpowiednikiem WOD2021 w ramach działań EFS. SOWA podlega testom DWEFS⁵⁴.*

(akta kontroli str. 758, 790)

W związku z wynikającym z art. 49 ust. 1 rozporządzenia ogólnego obowiązkiem zapewnienia przejrzystości wdrażania funduszy i komunikacji na temat programów, w Urzędzie planuje się, aby w terminie sześciu miesięcy od decyzji zatwierdzającej program powstała strona internetowa udostępniająca informacje o programie,

⁵³ Stan na 12 sierpnia 2021 r.

⁵⁴ Stan na 12 sierpnia 2021 r.

za który IZ odpowiada⁵⁵. Na 12 lipca 2021 r. na stronie internetowej poświęconej RPOWŚ 2014-2020⁵⁶ znajdowała się zakładka *Poznaj program na lata 2021-2027*, w której zamieszczane są m.in. informacje dotyczące nowej perspektywy finansowej UE 2021-2027.

(akta kontroli str. 591, 602, 1654-1655)

W ramach nowej perspektywy finansowej 2021-2027 w Urzędzie zakłada się, że system instytucjonalny z poprzedniej perspektywy 2014-2020 w zasadniczej części nie ulegnie zmianie, poza następującymi wyjątkami: nie przewiduje się utworzenia Instytucji Certyfikującej i Instytucji Pośredniczącej ZIT.

Nadal funkcjonować będzie Instytucja Zarządzająca, odpowiadająca za przygotowanie programu oraz sprawne i efektywne funkcjonowanie systemu zarządzania i kontroli oraz wzorem poprzedniej perspektywy przewiduje się utworzenie Instytucji Pośredniczącej – Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Kielcach (dalej: WUP), będącego jednostką podległą Marszałkowi Województwa Świętokrzyskiego. Zakres merytoryczny zadań, które zostaną powierzone WUP, ma wynikać wprost z zakresu interwencji dotyczącej obszaru rynku pracy, który zostanie określony w RPO.

(akta kontroli str. 758, 786, 1085-1089)

Zdaniem Marszałka zasoby (kadrowe/finansowe/techniczne) są odpowiednio przygotowane do należytego wykonania funkcji w perspektywie 2021-2027 (pracownicy nabyli doświadczenie dzięki realizacji zadań w ramach programów współfinansowanych ze środków UE w trzech wcześniejszych perspektywach oraz stale podnoszą kwalifikacje poprzez udział w szkoleniach, kursach i studiach podyplomowych). IZ nie podejmowała decyzji w zakresie ewentualnego rozwiązania, połączenia bądź utworzenia nowych komórek organizacyjnych. Marszałek wyjaśnił, że przedmiotowe działania będą możliwe dopiero po zatwierdzeniu RPO przez KE i Ministerstwo. Dodał, że decyzje dotyczące przypisania instytucjom/komórkom zadań w zakresie księgowania wydatków również zostaną podjęte po zatwierdzeniu RPO przez ww. instytucje.

(akta kontroli str. 758, 789-790)

Zadania w zakresie spełnienia na poziomie regionalnym w ramach RPO dwóch warunków podstawowych, tj. 1.1. *Dobre zarządzanie krajową lub regionalną strategią inteligentnej specjalizacji* oraz 3.1. *Kompleksowe planowanie transportu na odpowiednim poziomie* przypisano odpowiednio DIR (Oddziałowi ds. Innowacji i Transferu Wiedzy)⁵⁷ oraz ŚBRR (wojewódzka samorządowa jednostka organizacyjna utworzona przez Sejmik Województwa Świętokrzyskiego)⁵⁸.

(akta kontroli str. 758, 789-790, 1069-1070, 1624-1653)

W systemie zarządzania i kontroli RPO Urząd zaplanował Instytucję Zarządzającą – Zarząd (instytucja odpowiedzialna m.in. za prawidłową realizację⁵⁹ oraz sprawne i efektywne funkcjonowanie systemów zarządzania i kontroli RPO⁶⁰) oraz Instytucję Pośredniczącą – WUP, odpowiedzialny za realizację zadań dotyczących rynku

⁵⁵ Informacje takie dotyczą celów programu, działań realizowanych w jego ramach, dostępnych możliwości finansowania i osiągnięć.

⁵⁶ www.2014-2020.rpo-swietokrzyskie.pl

⁵⁷ Zarządzenie nr 195/2020 Marszałka Województwa Świętokrzyskiego z dnia 4 listopada 2020 r. w sprawie ustalenia szczegółowych zasad funkcjonowania Departamentu Inwestycji i Rozwoju Urzędu Marszałkowskiego Województwa Świętokrzyskiego w Kielcach.

⁵⁸ Uchwała nr 2632/20 Zarządu Województwa Świętokrzyskiego z dnia 9 września 2020 r. w sprawie powierzenia Świętokrzyskiemu Biuru Rozwoju Regionalnego w Kielcach opracowania regionalnego planu transportowego stanowiącego warunek ex-ante uruchomienia Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Świętokrzyskiego na lata 2021-2027 w części projektów infrastrukturalnych.

⁵⁹ Zgodnie z art. 25 pkt 1 ustawy o zpr.

⁶⁰ Zgodnie z zapisami Projektu Umowy partnerstwa dla realizacji Polityki Spójności 2021-2027 w Polsce z lipca 2021 r.

pracy, współfinansowanych w ramach EFS+ (Cel Polityki 4 Europa o silniejszym wymiarze społecznym, bardziej sprzyjająca włączeniu społecznemu i wdrażająca Europejski filar praw społecznych). IZ nie powołała jeszcze Instytucji Pośredniczącej. Marszałek wyjaśnił, że nie zrobiono tego z uwagi na brak ostatecznych uzgodnień z KE oraz Ministerstwem, co do zakresu interwencji RPO.

(akta kontroli str. 758, 786-788)

W Urzędzie nie podejmowano działań dotyczących przygotowania opisów funkcji/procedur dla poszczególnych instytucji systemu zarządzania i kontroli RPO. Marszałek wyjaśnił: *na dzień dzisiejszy brak jest podstaw prawnych do rozpoczęcia takich działań (...). Aktualnie w trakcie opracowywania przez Ministerstwo Funduszy i Polityki Regionalnej jest projekt ustawy wdrożeniowej 2021-2027, wskazujący, że podstawę systemu realizacji programu mogą stanowić w szczególności przepisy prawa powszechnie obowiązującego, wytyczne, szczegółowy opis priorytetów programu, opis systemu zarządzania i kontroli oraz instrukcje wykonawcze zawierające procedury działania właściwych instytucji. Ponadto, zostaną jeszcze przygotowane stosowne wytyczne ministerialne regulujące szczegółową ścieżkę procedowania ww. dokumentów. Na podstawie dokumentów przygotowanych i zatwierdzonych na poziomie krajowym, Instytucja Zarządzająca przygotowuje dokumenty niezbędne w systemie realizacji programu regionalnego na lata 2021-2027. Ponadto Marszałek wyjaśnił również, że zapisy dotyczące nadzoru nad przebiegiem prac w zakresie wyznaczenia instytucji/opracowania procedur oraz zapisy dotyczące wskazania jednostek/pracowników do sprawowania nadzoru nad przebiegiem tych prac zostaną opracowane i przyjęte w momencie zatwierdzenia stosownych wytycznych ministerialnych regulujących szczegółową ścieżkę procedowania dokumentów, o których mowa powyżej.*

(akta kontroli str. 758, 790)

Marszałek wyjaśnił także: *w związku z faktem, iż art. 91 Wnioski o płatność Rozporządzenia PE i Rady UE 1060/2021 z dn. 24.06.2021 r., w tym ust. 5, nie dotyczy kwestii rozliczeń pomiędzy Beneficjentami unijnych środków, a Instytucją Zarządzającą programem regionalnym (dokonującą płatności), nie zaistniała potrzeba przeprowadzenia analizy problematyki możliwości zapewnienia płynności finansowej i zdolności beneficjentów do współfinansowania projektów w perspektywie 2021-2027. Art. 91 Rozporządzenia określa sposób, oraz w jakich terminach, Państwo Członkowskie składa wnioski o płatność. Wnioski o płatność do Komisji Europejskiej obejmują wydatki rozliczane i wypłacane beneficjentom programu, dlatego też częstotliwość składania wniosków o płatność do Komisji Europejskiej nie wpływa na wypłaty środków dla Beneficjentów, w tym na zachowanie płynności finansowej Beneficjentów.*

(akta kontroli str. 758-759, 791)

Dyrektor DIR wyjaśnił, że do przygotowania nowej perspektywy finansowej na lata 2021-2027 planuje się wykorzystać mechanizmy upraszczające (tj. zmianę formuły fisklowania, rezygnację z pre-umów, wykorzystanie systemu kosztów uproszczonych w zakresie realizacji projektów z zakresu EFRR) i dobre praktyki wynikające z doświadczeń poprzedniego okresu finansowania (tj. składanie wniosków o dofinansowania wyłącznie w wersji elektronicznej; uproszczenie generatora wniosków do niezbędnego minimum oraz rezygnację z regionalnego generatora na rzecz ogólnopolskiego systemu informatycznego; przeprowadzanie negocjacji z wykorzystaniem technik komunikacyjno-informatycznych; organizację szkoleń dla wnioskodawców i beneficjentów w formule on-line; wprowadzenie trybu pozakonkursowego dla ośrodków pomocy społecznej i powiatowych centrów pomocy rodzinie na działania w sferze wykluczenia społecznego jako systemowe wsparcie działań instytucji pomocy społecznej; zmianę konstrukcji regulaminu

konkursu (uproszczenie dokumentu i zwiększenie przejrzystości ma pozwolić na lepszą interpretację zawartych w nim zapisów); wprowadzenie nowych wzorów umów o dofinansowanie oraz zminimalizowanie liczby załączników do nich (np. wymogi, które instytucja może sama zweryfikować, nie będą stanowiły oświadczeń/zaświadczeń dołączanych do umowy)).

(akta kontroli str. 759, 791)

Dyrektor DIR wyjaśnił, że na etapie prac związanych z organizacją systemu wdrażania programów operacyjnych zidentyfikowano m.in. ryzyka:

- opóźnienia w zatwierdzeniu dokumentów krajowych, tj. Umowy Partnerstwa, linii demarkacyjnej czy wytycznych obszarowych niezbędnych do przygotowania regionalnego programu na lata 2021-2027. Wskazał, że eliminowanie ryzyka nastąpi przez niezwłoczne reagowanie na zachodzące zmiany i dostosowania projektu programu do obowiązujących zapisów;
- opóźnienie procesu negocjacji z KE w zakresie kształtu nowego programu może spowodować przesunięcie rozpoczęcia wdrażania programu w planowanym terminie. Jako działania zaradcze planuje się bieżące monitorowanie zatwierdzonych dokumentów i aktualizację projektu programu do nakładanych wymagań.

(akta kontroli str. wyjaśnienia 592, 605-606, 759, 791)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

OCENA CZĄSTKOWA

Z uwagi na nieprzystąpienie przez UMWS do realizacji działań objętych kontrolą w tym obszarze, NIK odstępuje od formułowania oceny częściowej.

IV. Uwagi i wnioski

W związku z niestwierdzeniem nieprawidłowości, Najwyższa Izba Kontroli nie formułuje uwag ani wniosków.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Kielcach. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

Kielce, 14 września 2021 r.

Kontrolerzy
Marcin Sudół
specjalista kontroli państwowej

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Kielcach
Dyrektor
Grzegorz Walendzik

.....
podpis

.....
podpis

Tomasz Majewski
starszy inspektor kontroli państwowej

.....
podpis